

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Márton Árpád ügyvéd (....) által képviselt felperes neve(....) felperesnek, a dr. Kollai Gergely ügyvéd (....) által képviselt P.Zrt. (....) alperes ellen formatervezési minta hasznosítása után járó díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. június 11. napján kelt 3.P.22.407/2011/13. sorszámú ítélete ellen a felperes 15., az alperes 16. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperest kötelezi arra, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére 1 250 000 (Egymillió-kétszázötvenezer) forint + áfa összegű perköltséget, valamint 1 800 000 (Egymillió-nyolcszázezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket az állam javára külön felhívásra. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Köteles a felperes az alperesnek 15 napon belül megfizetni 250 000 (Kétszázötvenezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 4 225 273 forint tőkét és annak 2004. május 20. napjától a kifizetésig számított törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felperest kötelezte 500 000 forint perköltség alperesnek történő megfizetésére, továbbá kötelezte a felperest, illetőleg az alperest, hogy külön felhívásra fizessenek meg az államnak 882 000 forint, illetve 18 000 forint illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetéket.

A tényállásban megállapította, hogy az alperes a jogosultja, a felperes pedig 60%-ban szerzője az ... 24-i elsőbbségű lajstromszámú „Vakanya tömítéstároló fészekkel” című formatervezési mintaoltalomnak, ami egy olyan piros színű, hatszögletű, balmenetes vakanya, melynek felső része kerek, egyik oldalán nyitott bemarást tartalmaz és ebbe egy darab lapos tömítőgyűrű helyezhető. A felperes a mintát úgy alkotta meg, hogy az nem volt az alperesnél fennállt munkaviszonyából eredő kötelezettsége. Az alperes a perbeli vakanyát 1995. március 28. és 2008.

január vége között alkalmazta gázpalackjain. A vakanya a gázpalack szerelvényét képezte és önállóan nem került forgalmazásra. Kettős funkcióval bírt: egyrészt a gázpalack tetején elhelyezkedő szelep csatlakozó csonkját használaton kívüli esetben gáztömören lezárta, másrészt a flexibilis csatlakozáshoz új és sérülésmentes, gáztömör tömítőgyűrűt hordozott, biztosítva a biztonságos üzembe helyezést, amivel csökkenthető volt a balesetek kockázata. Az alperes szolgáltatásának reklámozása során a „Háromszoros védelem” jelmonddal kifejezetten felhívta a fogyasztók figyelmét a vakanya hasznosságára, e tulajdonságra épülően promóciós kampányt is folytatott.

Az elsőfokú bíróság a tényállásban táblázatos formában rögzítette az 1995. március 28. és 2008. január között alperes által gyártatott vakanyák évenkénti mennyiségét, nettó darabárát és a tömítőgyűrű árát. Kitért rá, hogy a perbeli vakanyákat 1995. és 1998. között külső tömítő gyűrű nélkül vásárolta és a tömítést maga rakta bele, de ezt 1999-től a gyártó végezte, ezért a táblázatban az utóbbi időszakra feltüntetett ár a külső tömítőgyűrű árát is magában foglalja. A felperesnek a minta hasznosítása után az alperes nem fizetett.

A felperes 2007. január 29. napján előterjesztett keresetében a formatervezési minta használata után 258 743 478 forint találmányi díj és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, később a követelés összegét 94.796.915 forintra szállította le.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Egyrészt a követelés elévülésére hivatkozott, másrészt a számítást helytelennek, az igényt eltúlzottnak találta.

Az elsőfokú bíróság 3.P.23.079/2008/48. szám alatti ítéletével a keresetnek részben helyt adva kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 10.387.296 forint tőkét és annak 2001. szeptember 1. napjától a kifizetésig számított törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és rendelkezett a perköltségről.

A felek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.22.149/2010/6. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. A perbeli formatervezési mintaoltalomnak a 2000. szeptember 6. előtti alperesi hasznosítása után járó díj iránti keresetet a követelés elévülése miatt elutasította. A 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra vonatkozó díjigénnyel kapcsolatos keresetrészt érintő ítéleti rendelkezést a perköltségre és illetékre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította, mert bár egyetértett a díjazás számításával kapcsolatban általánosságban kifejtett ítéleti állásponttal, és a licencia díj mértékének 8%-ban való meghatározásával, továbbá osztotta a jogkimerülést érintő érvelést is, de az érvényesíthető időben felhasznált vakanyák nettó árbevételéhez igazodó díjazás kiszámítására, a rendelkezésre álló adatok hiányában nem volt mód.

A felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelmet elbíráló Kúria Pfv.IV.21.414/2011/4. számú részítéletével a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.

A folytatódó eljárásban az alperes az elsőfokú bíróság felhívására a 12-I. jelű iratban táblázatba rendezve közölte a 2000-2009. közötti időszakban elért, gázszolgáltatásból eredő előnyét, azzal hogy részletesebb kimutatás nem áll rendelkezésére. A felperes vitatta az alperes által szolgáltatott adatokat és tévesnek tartotta a számítását is. A másodfokú határozat indoklására is figyelemmel a díjazást a gázpalack értékesítéshez, a palack cseréhez kötötte és ebből vezette le a hasznosítás után neki járó díjat, amit első számításában 108 148 377 forintban, majd 106 194 885 forintban határozott meg (10. és 13/F/1-2. alatti beadványok). Az alperes álláspontja szerint a felperesi díjazás kizárólag az alkalmazással elért többleteredményen alapulhat és a megrövidült időszakra csupán újra kell számolni az elsőfokú ítéletben foglalt alapok szerint a díj mértékét. Számításai szerint a felperest 522 576 forint összegű díj illetheti meg.

Az elsőfokú bíróság, utalva az ipari minták oltalmáról szóló 1978. évi 28. törvényerejű rendelet (Tvr.) 4. § (1) bekezdésére, továbbá a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (Fmtv.) 14. § (3) és (5) bekezdésére, valamint a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 14. § (1)-(3) bekezdésére, a keresetet kisebb részben alaposnak találta.

Korábbi álláspontját fenntartva kifejtette, hogy a díjazás nem hozható semmilyen logikai kapcsolatba a gázszolgáltatással elért eredménnyel, ezért az alperes által közölt adatokat nem vette figyelembe, hanem a hatályon kívül helyezett ítélet szerinti indoklását ismételte meg az elévüléssel nem érintett időszakra.

Abból indult ki, hogy nem volt vitás a perben, miszerint a felperes úgy alkotta meg a mintát, hogy az nem volt munkaviszonyból eredő kötelezettsége. Nem volt kétséges az sem, hogy az alperes 1995. március 28. és 2008. január vége között gázcsere szolgáltatása körében alkalmazta a felperesi vakanyát. Rögzítette, hogy a felperes elfogadta a felhasznált minták és tömítőgyűrűk számára és beszerzési értékére, valamint a minta bevezetéséből eredő többletköltségekre vonatkozó adatszolgáltatást, mint ahogy az sem volt kérdéses, hogy a minta alkalmazása az alperes számára előnyt jelentett, hanem a felek a számítás módjában voltak eltérő állásponton és ennek meghatározása volt a bíróság feladata.

Érdemben kifejtette, hogy a díj mértékét úgy kellett meghatározni, hogy az arányban álljon azzal a díjazással, melyet licencia szerződés esetén az alperesnek fizetnie kellett volna, tehát a bíróságnak egy szerződéses helyzetet kellett modelleznie. Rámutatott, hogy a licencia szerződésekben a legelterjedtebb rendelkezés az, hogy a vevő a termék forgalmazásával elért nettó árbevétel meghatározott százalékát köteles a jogosultnak használati díjként megfizetni. Kitért rá, hogy az alkalmazható díjkulcsot a szellemi alkotás haladó jellege, egyedisége, ismertsége és más egyéb szempont alapján határozzák meg, mértéke az alkotás jellegétől függően 3-15 % között mozog, műszaki jellegű szellemi alkotás esetén jellemzően 5-10 % között alakul. Mindezek alapján azt találta a licencia forgalmi viszonyoknak legmegfelelőbb megoldásnak, ha a díjazást a perbeli vakanya felhasználásával nyerhető becsült nettó árbevétel alapján határozza meg.

Tévesnek találta a vakanya használatát a gázszolgáltatás részének tekinteni, a kettő között csak műszaki kapcsolat van akként, hogy a minta a palack szerelvényét képezi és

nincs hatással a forgalmazás mértékére. Miként azt is hibásnak találta, hogy a felperes nem számolt azzal, hogy egy vakanya többször is felhasználható. Az adott esetben 86 443 878 alkalommal történt felhasználás, e közben mindösszesen 19 525 000 vakanya került alkalmazásra, vagyis egy vakanya átlagosan 4,43-szor került felhasználásra. Rámutatott, hogy a többszöri felhasználhatóság kizárólag a termék anyagszerkezeti jellemzőivel hozható összefüggésbe, azonban ez nem vonható az oltalmi körbe, vagyis nem adhat alapot többszöri díjazásra. Továbbá ellentétes a felperesi számítási mód a jogszabállyal is, mert az kizárólagos hasznosítási jogot enged, ami nem terjed ki a termékkel kapcsolatos további cselekményekre. Tehát kizárja, hogy a vakanya első jogszerű forgalomba hozatalát követően a későbbi felhasználásokra is díjazás járjon. Ebből logikusan következik, hogy nem a gázforgalmazás mértékéből, hanem a minták darabszámából kell kiindulni a díj meghatározásánál. Ezen hibák miatt az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta mindkét, a felperes felkérésére peren kívül készült szakvéleményt és a 13/F/1-2. szám alatt csatolt számítást is. Ugyanakkor csak részben látta alkalmazhatónak az alperesi számítást, mivel az kizárólag az előnyöket vette a díjazás alapjául és nem a termék utáni nettó árbevételt.

Okfejtése szerint a perbeli mintához rendelhető nettó árbevétel meghatározását jelentősen megnehezítette, hogy soha nem került önálló áruként forgalomba, ez azonban nem zárja ki, hogy az értéke meghatározható legyen. Az elsőfokú bíróság a vakanyához tartozó nettó árbevételt becsléssel határozta meg, rámutatva, hogy egy termék nettó ára két tényezőtől áll: egyrészt magában foglalja az áru előállításának, forgalmazásának költségeit (önköltség), és ezen felül tartalmazza a hasznot. Leszögezte, hogy a termék többlethasznossága az árban haszon érvényesítését teszi lehetővé és célszerűnek látta a perbeli minta többlethasznosságát a gyártási ár felett elérhető haszonnal egyenlőnek tekinteni.

Figyelemmel arra, hogy az alperes az elévüléssel nem érintett időszakban 3.291.667 darab vakanyát vásárolt összesen - ami a teljes hasznosítás 19%-ának felel meg -, 9,78 forintos átlagár alapul vételével a felhasznált vakanyák önköltségi árát 32 181 528 forintban határozta meg. Ehhez többlethaszonként adódik egyrészt a felhasználással csökkenthető tömítőgyűrű alkalmazás, ami összesen 39 985 000 forint megtakarítást eredményezett. Az anyagigazgatási megtakarítást a felek által nem vitatott 19 000 000 forint 19%-ában, azaz 3 610 000 forintban fogadta el. A tömítőgyűrűk kapcsán elért 43 595 000 forintos összes megtakarításból levonásba helyezte a vakanya előállításával kapcsolatosan, a felek által nem vitatottan felmerült 33,5 millió forint költségnövekedés 19%-ának megfelelő 6 365 000 forintot, majd az így kapott 37 230 000 forint összeget növelte a felével, 18 615 000 forinttal, ami annak az előnynek felelt meg, amit a minta a munkabiztonság növekedése körében eredményezett. Ugyanakkor bizonyítottság hiányában nem fogadta el a vakanya gyártásához szükséges szerszám, mintegy 2 000 000 forintos alperes által támasztott költségét. A fenti logika mentén haladva az elsőfokú bíróság az eredmény összértékét 88 026 528 forintban határozta meg akként, hogy hozzávetőlegesen ekkora nettó bevételre tehetett volna szert az alperes akkor, ha a perbeli vakanyát kereskedelmi forgalomban értékesíti. Ezt alapul véve 8%-os kulcs alkalmazásával, figyelemmel a 60%-os szerzőségi arányra, a felperes díjigényét 4 225 273 forintban találta megállapíthatónak és ebben az összegben marasztalta az alperest. A kamat kezdő időpontját középátlagosan határozta meg 2004. május 20. napján, mértékének megállapításánál pedig a Ptk. 301. §-a alapján járt el.

A pervesztesség-pernyertesség arányát a perköltség számításánál a legmagasabb kereseti követelés összegét alapul véve úgy határozta meg, hogy a felperes 2%-ban tekinthető pernyertesnek és ennek figyelembe vételével rendelkezett a perköltség, illetőleg az előzetesen le nem rótt illeték megfizetéséről.

Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezéssel élt.

A felperes fellebbezése az ítélet részbeni megváltoztatására irányult akként, hogy a marasztalás összegét a módosított keresete szerint elsődlegesen 108 148 377 forintra, másodlagosan 106 194 886 forintra, harmadlagosan 93 457 191 forintra, negyedlegesen 63 567 647 forintra, ötödlegesen 49 310 524 forintra kérte felemelni, azzal, hogy a késedelmi kamat kezdő időpontja 2000. szeptember 7. napjában kerüljön megállapításra. Hatodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését indítványozta és kérte másik bírói tanács kijelölését. Továbbá kérte, hogy a pervesztesség-pernyertesség arányától függetlenül a bíróság az alperest kötelezze a perköltség viselésére.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság csak formailag tett eleget a másodfokú részítéletben foglaltaknak, illetve hogy a beszerzett, egyébként nem a felhívásban kértnek megfelelő alperesi adatokat helytelenül értelmezte. Előadta, hogy az alperes nem a gázpalack szolgáltatásból elért hasznos eredményét adta meg, hanem az egyéb költségeket is tartalmazó mérleg eredményét közölte, ezért azok a perben nem alkalmazhatók. Ugyanakkor az eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta az alperesi társaság általa csatolt 2001. évi éves beszámolóját.

Kifejtette, hogy az érintett időszakban a vakanyák súlyozott átlagára 15,33 forintra módosult, felhasználásukra 4,43 alkalommal került sor és az általa kimunkált számításoknál ezeket vette figyelembe. Azonban hangsúlyozta, hogy a díjszámításnál nem a vakanya felhasználás számossága alapján számolt, hanem az annak alkalmazásával megvalósuló megtakarítások és eredmények összegét vette alapul. Változatlanul aggályosnak tartotta a kirendelt szakértő személyét, szakvéleményét pedig hibásnak és megtévesztőnek minősítette. Megismételte, hogy az újfajta vakanya gázforgalom értékesítést generált, utalt rá, hogy az alperesi szlogen és a kupon akció is erre hívta fel a vevők figyelmét. Tévesnek találta, hogy az elsőfokú bíróság becsült árbevételhez arányosította a díjazást, továbbá hogy az elévülés előtti adatokkal számolt, részletesen kitért a megítélése szerint ellentmondásos, homályos és iratellenes ítéleti megállapításokra. Az eljáró bíróság lényeges számszaki eltérést okozó súlyos anyagi jogi hibát követett el, amikor jogellenesen elválasztotta a vakanya és a tömítőgyűrű sorsát, holott azokat a minta formailag elválaszthatatlanul tartalmazza. A számítási hibákat az FT I-V. alatt jelölt táblázatokban magyarázta és azokban munkálta ki a fellebbezési petíumban megjelölt marasztalási összegeket, emellett hivatkozott az eljárásban korábban F/1/1-5. szám alatt csatolt táblázatokra. Méltánytalannak találta a késedelmi kamat kezdő időpontjának középarányos megállapítását is, kérte azt az igényérvényesítés kezdőnapjához igazítani.

A felperesi fellebbezés a perköltség körében kiemelte, hogy az alperes a perre okot adott, mert megelőzően vele nem tárgyalt, a perben tett ajánlata nagyságrenddel elmaradt az ítéleti összegszerűségtől is. Előadta, hogy méltánytalan a perköltség szinte teljes egészében rá való terhelése, mivel a jogalap tekintetében pernyertes lett, az igényét pedig nem légből kapottan jelölte, hanem szakértői vélemény alapján, majd a másodfokú döntés

figyelembevételével. A Pp. 80. § (6) bekezdésére, illetve 81. § (2) bekezdésére hivatkozva a pernyertesség-pervesztesség arányától függetlenül kizárólag az alperest kérte a perköltség viselésére kötelezni.

Az alperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalás összegének 522 576 forintra történő leszállítását, a kamat kezdő időpontjának 2005. szeptember 9. napjában való meghatározását, a perköltségnek a pernyertesség-pervesztesség arányához igazítását, továbbá az ügyvédi munkadíj összegének felemelését kérte.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság elméleti megközelítése helyes, mivel azonban a minta soha nem került kereskedelmi forgalomba, ezért a törvényszék analógiája csupán a számolás metodikájában fogadható el, de nem jelentheti azt, hogy ennek a képzett értéknek a megemelt összege képezhetné a díjazás alapját. Fenntartotta, miszerint a díjazás alapja kizárólag a módosítás okozta funkcióbővülés miatt különböző jogcímenek jelentkező megtakarítás lehet. Vitatta a munkabiztonság javulás terhére való értékelhetőségét, annak 50%-os mértékét jelentősen eltúlzottnak ítélte. A vakanya sokéves használatára tekintettel nem értett egyet a díjazás tekintetében alkalmazott 8%-os mértékkel sem.

Fellebbezési ellenkérelmében az alperes reflektált a felperesi fellebbezésben foglaltakra, a mellé csatolt táblázatokat érthetetlennek, zavarosnak és érdemi elbírálásra alkalmatlannak találta.

A felperes fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése kis részben, a perköltség tekintetében alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást kellően feltárta, abból a jogszabályok megfelelő alkalmazásával, eljárási hiba nélkül okszerűen jutott arra az eredményre, hogy az elévüléssel nem érintett 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra az alperest terhelő díjfizetési kötelezettség a felperes felé az érintett formatervezési minta hasznosítása után. A döntéssel és annak indokaival, ideértve a díjmérték meghatározásánál követett számítási elvet és módszert is, a másodfokú bíróság egyetértett. Az alperest illető perköltség, valamint az illeték mértéke körében látott indokot az ítélet részbeni megváltoztatására az alábbiakban foglaltak szerint.

A fellebbviteli bíróság nem osztotta azt a felperesi fellebbezési érvelést, hogy az elsőfokú bíróság csak formálisan tett eleget a másodfokú végzésben előírtaknak, mivel a megismételt eljárásban beszerezte a gázpalack szolgáltatással elért előnyre vonatkozó hiányzó alperesi adatokat. A másodfokú bíróság megjegyzezi, hogy a határozat hatályon kívül helyezését a további bizonyítás szükségessége indokolta, ugyanis a felperes igényét és számítását az alperesi gázszolgáltatás volumenéhez mérte, de ebben a körben a perben nem álltak rendelkezésre teljes körű számadatok, ezért nem volt felülbíráható a döntés. Noha a megismételt eljárásban a felperes vitatta az adatszolgáltatást, illetve korábban az ítéleti számítást és a kirendelt szakértő által készített szakvéleményt is, mégsem terjesztett elő további bizonyítási indítványt, hanem úgy nyilatkozott, hogy az elbíráláshoz szükséges

minden adat rendelkezésre áll. Az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság a szolgáltatott adatoknak mégsem tulajdonított fontosságot nem tekinthető eljárási hibának, hanem abból fakadt, hogy továbbra is úgy ítélte meg, hogy a felperesnek járó hasznosítási díj szempontjából nincs relevanciája a gázforgalmazással elért eredménynek, mert köztük nincs logikai kapcsolat és azt az álláspontját is fenntartotta, miszerint a vakanya és a gázpalack között csupán műszaki kapcsolat van.

A másodfokú bíróság is egyetértett ezzel a megközelítéssel és azt hangsúlyozza, hogy a jelen ügyben az oltalmazott minta hasznosítása után járó díj a jogvita tárgya, a felperesnek erre irányult a követelése és noha kétségtelen, hogy a perbeli módosított vakanya a gázpalack szerelvényét képezi, azonban ebből nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy közvetlen oksági összefüggés van az alperesi gázszolgáltatás alakulása és a minta között. Nem változtat ezen az a körülmény sem, hogy az alperes szolgáltatásának reklámozása során a „Háromszoros védelem” jelmonddal és a kuponakcióval kifejezetten felhívta a fogyasztók figyelmét a vakanya hasznosságára. Ugyanis akár eredményes volt a kampány, akár nem, ennek az érdemi döntésre azért nem lehet hatása, mivel a reklám célja nem a vakanya, hanem a gázpalack eladásának a növelése volt. Egyedüli jelentősége annak a kérdésnek van, hogy a peresített időszakban, függetlenül az értékesített palackok számától, összesen hány minta szerinti vakanyát szerzett be az alperes, illetve hogy ez milyen kimutatható vagy kalkulálható megtakarításokhoz vezetett a gazdálkodásában.

Az Szt. 14. § (3) bekezdésének felhívásával helyesen jutott az eljáró bíróság arra a meggyőződésre, hogy a felperesnek járó díj meghatározásánál az a megfelelő módszer, ha azt veszi alapul, hogy az alperesnek licencia szerződés esetén milyen ellenértéket kellett volna fizetnie. A kialakult szerződéses szokásokhoz illeszkedve helytállóan fogadta el irányadónak az elért nettó árbevételt és az alkalmazott 8%-os licencia díj is megfelelt a forgalomban szokásosan elfogadott mértéknek. Minthogy a perbeli vakanya, mint termék külön nem került kereskedelmi forgalomba, ezért osztható volt az a megoldása is, hogy egy szerződéses helyzetet modellezve, becsléssel határozta meg a vakanya mellé rendelhető nettó árat, amit egyrészt az önköltségből, másrészt a többlethasznosságot jelképező haszonból vezetett le. Alapítván az alperes a bíróság által kirendelt szakértő elfoglaltságát, önmagában az a körülmény, hogy korábban az alperes részére peren kívül díjazás ellenében állást foglalt, amivel ráadásul az alperes nem is értett egyet, nem akadályozta annak, hogy a perben objektív véleményt adjon. A felperesnek a szakértő szakmai tudását, hozzáértését vitató, a szakvélemény számszaki hibáira hivatkozó álláspontját, mivel azt az általánosságokon túl semmivel nem támasztotta alá, a másodfokú bíróság elfogadni nem tudta.

Figyelemmel arra a körülményre, hogy 2000. és 2008. a hasznosítás szempontjából csonka évek voltak helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a releváns időszakban az alperes összesen 3 291 667 darab vakanyát szerzett be 9,78 forintos minősített átlagáron, és mivel ez a teljes felhasználási időszakban vásárolt

mennyiségnek a 19%-a, tehát az önköltségi ár 32 181 528 forintba tehető. A felperes többek között azért jutott eltérő eredményre, mert más adatokkal számolt, így például az időszakra vetített vakanya mennyiséget 3 965 000 darabnak, a súlyozott átlagárát 15,33 forintnak tekintette, azonban a fellebbviteli bíróság az elsőfokú bíróság számítását fogadta el, mert az állt összhangban a peradatokkal. Annak a kérdésnek, hogy az adott időszakban ezt a vakanya mennyiséget az alperes ténylegesen hány alkalommal használta fel palackjain, amint arra az ítélet indokolása rámutatott, a jogkimerülés Fmtv. 18. §-ában foglalt szabálya miatt nincs jelentősége. Ennek helyes értelmezése szerint ugyanis csak az első használatba vétel után jár díj, a későbbi felhasználások azonban már nem díjkötelesek, ezért tévesen hivatkozott a felperes a vakanyák többszöri felhasználására. Miként annak sincs relevanciája a perben, hogy a mintaoltalomnak a vakanya és a tömítőgyűrű egyaránt szerves és elválaszthatatlan részét képezi, mert a használati díj meghatározásánál kizárólag a beszerzett mennyiség számít, erről pedig az alperes pontos, nem vitatott adatokkal szolgált és az elsőfokú bíróság ezekkel számolt.

A csökkent tömítőgyűrű felhasználás 39 985 000 forint, az anyagmozgatási költség csökkenése arányosan 3 610 000 forint megtakarításhoz vezetett. Ugyanakkor arányosan 6.365.000 forinttal emelte a kiadási költségoldalt az új vakanya előállításával felmerült többletköltség. Azzal is egyetértett a másodfokú bíróság, hogy az így kapott 37 230 0000 forintot tovább növeli a munkabiztonság javulásával felmerülő 50%-os előny, ami egyrészt azért vehető figyelembe, mert a vakanyának éppen ez volt a célzott hatása, másrészt mert csökkenthette az alperes kártérítési felelősségét és ezen keresztül az ilyen címen teljesített kifizetéseket. Ebből kifolyólag alaptalannak bizonyult az alperes fellebbezési érvelése is, ami indokolatlannak állította a biztonságnövekedés terhére történő felszámolását. Az így nyert 55 845 000 forinthez hozzáadva az önköltség összegét összesen 88 026 528 forintban határozható meg az a nettó árbevétel, amire az alperes a vakanya kereskedelmi forgalmazásával szert tehetett volna. Megfelelő volt az alkalmazott 8%-os díjkulcs, amivel számolva, figyelemmel a felperes szerzőségi illetőségére is, helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság 4 225 273 forintban azt az összeget, amit az alperes köteles a hasznosítás után megfizetni. Osztotta a másodfokú bíróság a késedelmi kamat kezdőidőpontjának a megállapítását is, ami megfelel annak a kialakult bírósági gyakorlatnak, hogy folyamatos fizetési kötelezettség elmulasztása esetén a teljes összeg után a középátlagos időtől jár a kamat. A kamat mértékét is helyesen határozta meg az ítélet a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint.

A másodfokú bíróság nem látott lehetőséget a perköltség teljes egészében alperesre történő háritására. A felperes által felhívott Pp. 80. § (6) bekezdésében és a rajta keresztül alkalmazandó 121/A. § (1) bekezdésében előírt azon szabályt, miszerint az alperest a peresztességre tekintet nélkül a perben felmerült összes költség megfizetésére lehet kötelezni kizárólag akkor lehet alkalmazni, amennyiben a jogvita jogi személy vállalkozások között folyik. Minthogy a felperes magánszemélyként áll az alperessel szemben, nem álltak fenn a jogszabályban megfogalmazott feltételek. A Pp. 81. § (2) bekezdése pedig azért nem lehetett

irányadó, mert noha az alperes a perlést megelőzően valóban elzárkózott a fizetés elől, de a felperes által követelt és a perköltség számítása szempontjából releváns legmagasabb összeg, ami a 259 millió forinthez közelített, jóval meghaladta az ítélet szerinti marasztalási összeget. Ennek folytán a perköltség számításánál a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint kellett eljárni. Ebben a körben a felperes eredménytelenül hivatkozott arra, hogy a jogalap kérdésében teljesen pernyertes lett, mert a perben nem választható külön a fizetési kötelezettség jogalapja és annakösszepszerűsége, tekintettel arra is, hogy az alperes, mint a formatervezési minta jogosultja, nem valósított meg jogellenes magatartást, kizárólag a hasznosítás után járó díjmérték tekintetében volt vita a felek között. A másodfokú bíróság az elsőfokú perköltség megállapításánál figyelembe vette, hogy megismételt eljárásban született a döntés és értékelte, hogy a kereset csupán az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított 2%-ban vezetett eredményre. A pertárgy értékére is figyelemmel úgy ítélte meg, hogy az alperesi képviselő részéről kifejtett tényleges tevékenységgel a két elsőfokú eljárás tekintetében 500 000 - 500 000 forint áll arányban, amihez hozzáadódik a hatályon kívül helyező végzésben már megállapított 250 000 forint másodfokú perköltség. Így a fellebbviteli bíróság mérlegelése alapján 1 250 000 forint + áfa összegű perköltséget köteles a felperes az alperesnek megfizetni.

Tévesen rendelkezett az elsőfokú bíróság az illetékről is, mivel a 900 000 forint kereseti illetékhez hozzáadódik az első fellebbezésen le nem rótt, feljegyzett és a másodfokú határozatban megállapított 900 000 forint fellebbezési illeték is.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság ítéletét részben, az alperesnek járó perköltség, valamint a le nem rótt illeték vonatkozásában megváltoztatta, ugyanakkor a per főtárgya tekintetében a döntést helybenhagyta.

A felperest a Pp. 81. § (1) bekezdésében írtak alapján kötelezte az alperes javára másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek összegét a pernyertesség-pervesztesség arányára, valamint az elvégzett munkára is figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (5) és (6) bekezdései szerint mérlegeléssel határozott meg 250 000 + áfa összegben.

Mivel az első ítéletet részben hatályon kívül helyező döntés kapcsán a fellebbezési illeték már megállapításra került, és annak viseléséről is rendelkezés történt, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. § (1) bekezdése szerint az illeték ismételt lerovása alól a felperes mentesül, arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2013. február 7.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: